

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal:

Szabó Albert könyvnyomdáiban Kézdi-Vásárhelyt, hova úgy a lap beltartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilvántartási cikkek stb. intézendők.

Nyilvántartási cikkek soronként 10 kr-ért közölhetők.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre 1 évre 8 frt — kr.
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmond-sorért vagy annak törfogatáért 4 krajczár. Hivatalos hirdetések külön árszabály szerint számíthatnak. Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár bélyeg-díj fizetendő.

Felhívás előfizetésre.

A „Székelyföld“ című politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi, hetenként 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadtnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, szíveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld“ kiadó-hivatala.

Mivelődési intézményeinkről.

Kézdi-Vásárhely, 1890. márcz. 12.

II.

Legáldásosabban működhetnek az oly mivelődési intézmények, melynek munkásságában egyaránt résztvesznek a társadalom mindenik osztályának tagjai nemre való tekintet nélkül.

Az egyesített erő már sok és üdvös dolgot létesített. Am az ily egyesületek tagjainak mindig föl kellene emelkedni egy bizonyos magas szellemi nivóra, a honnan nem az egyesek érdeke, hanem a kitűzött cél megvalósítása a közös munkálkodási pont. Ilyen

szervezettel, ilyen szellemmel alakult volt másfél évtizeddel ezelőtt a »Kézdivásárhelyi Közművelődési Egyesület.« Volt ennek színi-, dal-, fölolvásó- és zene-szakosztálya. A siker, melyet mindenik szakosztály kivívott, páratlanul áll városunk egyesületeinek történetében.

Az egyesület szép tekintélyre, nagyszerű felszerelésre tett szert s működésével szívet, lelket egyaránt nemesen s hatással emelt ki a köznapi gondolatok s elfoglaltatások tömkelegéből. Ma e hatalmas koncepciójú egyesület ezerekre menő vagyon fölött rendelkezhetne. De a magasztos célon felülkerekedett egyesek kicsinyeskedése, az észmén győzelmeskedett a hiu, üres ambíció: s ez ok miatt a jobb sorsra érdemes egyesület ma már csak a »néhai«-ak közé sorolható. Egy kis töredéke a színizsakosztálynak, fölfrissítve új vállalkozókkal, a közelmúlt időkben adott ugyan s igen szép s kellemes színi előadások által életjelt magáról, de ez még nem nevezhető az évek óta hallgató egyesület kíváncsós feltámadásának. Pedig mi sem volna szükségesebb, mint épen ezen egyesület, ha nem is mindenik szakosztályának, de legalább a színi-szakosztálynak életrehívása. Színzáró kellékei, felszerelése nagyszerű, s még pénze is van. A régi mükedvelők mellé új, jeles tehetségek vannak sorakozóban. Mi kellene tehát? Csupán egy kis lelkesülés s aztán egy — vezető egyéniség. Gondos körültekintéssel amant föléleszteni, emezt meg-

találni nem volna nehéz dolog. Magunk részéről szívünk egész melegevel óhajtuk, hogy az egyesület intézősége a mostani, elég alkalmas időben kísértse meg az egyesület régi tagjait — talán a lehető újakkal egyetemben — újabb gyűlésre összehívni (most nincsenek fűrdön, falun, mint a múlt évi gyűlések összehívásakor) s abban mindent megtenni, hogy az egyesület életrehívassék. S ha minden újabb kísérlet eredménytelennek bizonyulna: akkor mondja ki az egyesület gyűlése, hogy felszerelését, vagyonát átadja az ifjú, de már is szép sikerrel haladó, iparos polgártársainkból alakult »Mükedvelő Egyesület«-nek. Így legalább nem mennek kárba a százakat érő színzáró felszerelések s egy hasonló irányú s működésű egyesületen lesz segítve s megadva működéséhez a legszükségesebb kellék, s ezáltal épen azok fogják a kulturát kellőképpen mivelhetni, a kik a maguk szempontjából is szükségesnek, hasznosnak tartják azt.

A királyi kéziratok.

I.

Magyar összes miniszteriumomnak hivatali lemondását, hű és buzgó szolgálatainak elismerése mellett ezennel elfogadom, — elvárva egyébiránt, hogy az egyes miniszterek további elhatározásomig hivatalos működésüket folytatni fogják.

Kelt Budapesten, 1890. márcz. 13-án.

Ferencz József s. k.

Tisza Kálmán s. k.

A „Székelyföld“ tárczája.

Boszorkányos tárcza.

Irta: Molitor.

(Folytatás.)

V. A photoretroscop titkai.

— Látása nem hat be annak belsejébe?
— Nem.
Hoffmann ur újból a készülék egy csavarán mozdított.
— És most?
— A ház kezd átlátszóvá lenni mint az üveg, már minden emeletén keresztül látok egész a pinczéig.
— Keresse fel az irodát.
— Megvan, oly tisztán, hogy minden legapróbb tárgyat is kivehetek. Itt főnököm íróasztala, ott az első könyvvívőé, az ablakfülkében az én asztalom és amott a háttérben a pénztáros rekesze.
— Nézzem most figyelemmel minden szegletbe, nem vesz észre valami mozgást?
— Nem, de mégis, csodálatos! A kályha mozog, födele felemelkedik, egy kormos alak kibúvik, a kályha födelét óvatosan a padlóra helyezi, most gyertyát gyújt s maga is kilép.
— Felismeri ön az embert?
— Természetesen ismerősök, igen, valóban már kormosága daczára felismerem. Vetélytársam volt a betörő.

— Csak csendesen! — mondá Hoffmann ur — figyeljen mi történik tovább.

— Előre lép, a pénztárnak tart, most kulcsot vesz elő, a pénztárt felnyitja, bankjegyeket és ércpénzt rak egy magával hozott zsákba. A ládát ismét bezárja, viaszot vesz ki a zsebéből, a kulcs szakálával lenyomatot készít s azt íróasztalomba dugja. Most már mindent értek.

— Mi történik tovább?

— A zsákot derekára köti, visszabúvik a kályhába, födelét helyre alkalmazza, most a kéményén felkuszlik, felső nyílásán óvatosan a házfedélre mászik s annak gerinczén lovagolva végig halad. A villámhárító rudján leereszkedik s egy melléskátoron elszalad.

— Ez minden, a mit tudni akartunk. E szavak után egy kulcson fordított egyet Hoffmann ur s a tünemény hirtelen elenyészett. Gyertyát gyújtott s lementünk alsó szobánkba.

— Nős mit szól felfedezésünkhöz? — kérdé gazdám egész elfoglaltanul.

— Én a látottaktól annyira meg voltam döbbenve hogy képtelen voltam egyetlen szóra is. Azon keletlen helyzetben voltam, mint a ki nem tudja minő talajon áll. Egy igazi fizikus tudományos kísérlete volt-e a mit láttam, egy ravasz bűvész ügyes koklerkedése-e, vagy pedig mindez természetfeletti varázslattal történt? Hoffmann ur arczomról olvasta lelki küzdelmemet, mert bátorítólag szólt:

— Mit se féljen, mindez természetes uton történt. A mit én fenn cselekedtem, előttem is meg-

tették mások, mint Schwedenborg s többen, csak hogy meglehet más uton-módon. Az én módszerem — s ez saját érdemem — tisztán tudományos alapon nyugszik, míg elődeim nyers Empirikusok voltak vagy charlatánok, kik tapasztalásukat s tehetségüket a titokszerűség zománczával ügyesen tudták diszítani; ez utóbbi fajhoz tartoztak St. Germain gróf és tanítványa Cagliostro. Mire nem lettek volna képesek ily egyének az én kísérletem birtokában.

De uram, mit is láttam tulajdonképen? kérdém félelem s bizalommal. Egy tükrözést, utánzatot vagy...?

— Magát a valóságot felfogva készülékem által.

— De hisz a lopás ezelőtt 6 hóval történt!

— Az mit sem tesz. A mi önnek csodálatosnak tetszik egész egyszerűen azon sarkalatos elven alapszik, hogy minden múlt a mindenség egy részére nézve jelen. De ön ezt sem látszik érteni, azért kézzel foghatóbban fogom ezt önnek felfejteni. Tapasztalhatta talán, hogyha pl. nagy távolban ágyut sütnék el, a dőrejt csak bizonyos idő elteltével, a löpor látható fellobbanása után hallja, holott lobbanás és dőrej egy idejű.

— Ennek oka mindenesetre az, hogy a hanghullámok lassabban terjednek tova a térben mint a fény s így származásuk után több-kevesebb idő múlva — a távolság szerint — jutnak hallszerveinkhez. Így vagyunk a fényhatásokkal is, azon különbséggel, hogy a fény hasonlíthatatlanul gyorsabban terjed mint a hang.

II.

Kedves Tisza! Magyar miniszteriumomnak Altalam mai napon elfogadott hivatali lemondása folytán, önt, méltányolva Hozzám intézett kérelmének indokait, magyar miniszterelnöki állásától ezennel felmentem.

Közel tizenöt évi működése ez állásban már maga is fényes bizonyítéka azon bizalomnak, mely önt ez évek során át, valamint részéről, úgy az ország részéről szakadatlanul kísérte, és méltán: mert azon kiváló szolgálatok, melyeket ön, nem egyszer nehéz körülmények között, önzéstelen hazafias érzeléssel, mély belátással és önmegtartózkodással, feláldozó tevékenységgel Nekem, az országnak és az egész monarchiának tett, valóban elismerésre méltók, és hálás emlékezetben fognak maradni mindenkör.

Fogadja az elismerés és változatlan kegyelmem biztosítása mellett egyuttal legbensőbb köszönetemet hű szolgálatairért, melyekre a hazafiai kötelesség teljesítésének tiszta öntudatában tekinthet vissza, mihez azon reményt fűzöm, hogy a közügyektől ezentul sem fogja megvonni bő tapasztalata és tiszta hazaszeretete által sugalmazott közreműködését.

Kelt Budapesten, 1890. márcz. 13-án.

Ferencz József, s. k.

III.

Kedves gróf Szapáry! Önt ezennel magyar miniszterelnökké kinevezem, és a miniszterium alakítása iránti javaslatait elvárom.

Kelt Budapesten, 1890. márcz. 13-án.

Ferencz József, s. k.

Tisza Kálmán, s. k.

IV.

Magyar miniszterelnökköm előterjesztése folytán személyem körüli miniszteremmé báró Orczy Bélát, honvédelmi miniszteremmé báró Fejérváry Gézát, kereskedelmi miniszteremmé Baross Gábort, vallás- és közoktatásügyi miniszteremmé gr. Csáky Albint, pénzügyminiszteremmé dr. Weckerle Sándort, igazságügyminiszteremmé Szilágyi Dezsőt, horvát-szlavon-dalmátországi, tárca nélküli miniszteremmé Josipovich Imrét ujjalag kinevezem, illetőleg ezen eddig is viselt állásaikban megerősítem, földmívelési miniszteremmé pedig gr. Bethlen Andrást, Brassó és Szeben vármegyék főispánját és szász ispánt ezennel kinevezem és a belügyminiszterium vezetésével önt bizom meg.

Az illetőkhöz intézett kézirataimat további intézkedés végett ide zárom.

Kelt Budapesten, 1890. márcz. 15-én.

Ferencz József, s. k.

Gróf Szapáry Gyula, s. k.

— A fényhullámok kerekaszámában mintegy 42 ezer mérföldet haladnak egy másodperc alatt, tehát roppant gyorsan; de a végtelenségre nézve ez semmi. Tegyük fel például, hogy a napon valami feltűnő esemény adná elő magát, mi azt megtörténése után csak ötszáz másodperc eltelével vehetnők tudomásul, mert a nap közép távolsága tőlünk 500-szor 42,000 mérföld; valamely távolabbi égi testtől egy óra, más még távolabbtól egy nap, egy év, 100 év stb. mulva jutna valami fénytűnet földünkre.

— Vannak távolságok a földtől, honnan ön, ha odahelyezkedhetnék s elég éleslátással birna, saját születését láthatná, de sőt oda se kellene helyezkednie; ha az a tünet mintegy tükör segítségével visszatérítettnek, innen a földről is megláthatná, természetesen mindig feltéve, hogy kellő látéruvel rendelkezik ily mérhetetlen távolságokra, vagy pedig ha valami mesterséges uton látéruvát annyira fokozhatná, (ily mesterséges eszközök kicsinyben a szemüvegek, lát- és távcsövek, vetélő tükrök stb.). Mit ön az én camera készülékemben észlelt, nem egyéb, mint maga a tény, melynek fénytűnetét, pontos számításom után háromszázhetven milliárd, kétszáznegyvennyolc millió mérföldről térítettem vissza, tehát oly képzelhetetlen távolságból, hogy csak most 6 hó mulva juthatott el hozzánk. Hogy minő optikai segédeszközzel tudtam létrehozni, hogy az emberi szem nemcsak a nagy messzeségbe, hanem vastag falakon is keresztül hatoljon, az egyelőre az én titkom, külön-

V.

Kedves gróf Teleki! Magyar ministeriumom lemondása és saját kérelme folytán, önt belügyminiszteri állásától, hű és buzgó szolgálatainak teljes elismerése mellett ezennel felmentvén, önnek egyuttal a titkos tanácsosi méltóságot díjmentesen adományozom.

Kelt Budapesten, 1890. márcz. 15-én.

Ferencz József, s. k.

Gróf Szapáry Gyula, s. k.

E királyi kéziratok után következnek az egyes tárcákra vonatkozó személyi kinevezések, illetőleg megerősítések.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Az új kormány márczius 17-én mutatta be magát a törvényhozás mindkét házában.

A képviselőház terme és karzatai zsúfolásig telve voltak. Az összes miniszterek megjelentek Tisza Kálmán a képviselők közt foglalt helyet. Felolvastattak a kinevezésre vonatkozó legfeljebb kéziratos.

Szapáry Gyula gróf miniszterelnök kifejtette ezután az új kormány programját.

A külpolitikai viszonyokra nézve a miniszterelnök kijelenté, hogy a kabinet ragaszkodni fog a hármass szövetséghez s az ebben inaugurált irányzatokhoz.

A mi a belpolitikai helyzetet illeti, Szapáry gróf hangsúlyozta, hogy a kormány igyekezni fog a helyreállított pénzügyi egyensúlyt fentartani, az állami közigazgatást, a közigazgatási bíróságot behozni, a földmívelést, ipart, kereskedelmet fejleszteni. A tárcák nagyrésze az eddigi szakminisztereknél maradván, politikájuk jövőre is az eddigi lesz.

A honossági törvény revíziójára vonatkozólag Szapáry gróf kijelenti, hogy ilyen javaslatot nem szándékszik előterjeszteni.

A kormány teljes összhangban fog működni szabadelvű irányban (Hosszantartó zajos éljenzés jobbról.) Irányi Dániel kijelenti, hogy a kiegyezést nem fogadván el alapul, ellenzéki álláspontját ezután is fentartja és szigorú kritikát fog gyakorolni. A honossági törvényjavaslatot be fogja nyújtani pártja nevében.

Apponyi Albert hangsúlyozza, hogy a kormányelnök által kifejtett programmal teljes elvi alapon áll és azt támogatni fogja, de nincs meggyőződve a program igazságos keresztülviteléről, a mig nem tudja, hogy a szabadelvűpárt szakított a régi eszmékkel. Ezért tartja szükségesnek eddigi álláspontja fentartását.

Ugron Gábor furcsának tartja Szapáry gróf nyilatkozatának azon részét, melyben azt mondja, hogy nem a szabadelvűpárt adott neki programot, hanem az ő programját fogadta el a párt. Ez ellenkezik a parlamentáris muszállal.

Szilágyi Dezső válaszulva Apponyinak, nevésegesnek tartja azt az állítást, hogy a kormány a mérsékelt ellenzéki álláspontját foglalta el. A kormány kötelessége, a szükségletek figyelemmel ki-

ben tudvalevő dolog, miként vannak emberek, kiknek ideglete beteges állapot, vagy állati delejeség befolyása folytán annyira hatványozott, hogy ugynevezett távlatásra, nincs is szükségük semminemű közvetítő készülékre. Számos példákat tudnék e nembem felhozni, de mára elég.

— Szabad lesz-e — kérdém — mai felfedezésünket becsületem megmentésére felhasználnom?

— Az önnek mit sem használna; senki sem hinné el. Birái és a közvélemény meggyőzésére a törvény előtt érvényes bizonyítékokra van szükség, ilyen pedig nincsen. Ha kísérletre hivatkozok, könnyen megeshetik, hogy engem, ha nem is mint boszorkánymestert, de mindenesetre mint csalót bedugnának, vagy legjobb esetben hosszadalmas perbe fognának, mire, ezt ön beláthatja, sem időm, sem kedvem. Azonban jót állok fölé, hogy egy év lefolyása alatt ártatlansága s a valódi büns kilété napfényre jön.

Hoffmann urnak igaza volt, s ez is csodálatos tehetségéről tanuskodott, mert a kiszabott idő eltelte előtt a rablás — holmi aprólékos véletlen folytán, minők a leggondosabban takart büntényeknél is felmerülnek — kiderült.

Tengeren vagyunk. Hoffmann ur karcsu építésű két árbocozs gyors vitorlásán, mely »Syrius« nevet viselt. A hajó legénysége nagyobb számban volt mint rendesen kereskedelmi járműveken lenni szokott, nemkülönben a rendesen több ágyut és

sérése és kielégítése. Ez szükségessé teszi többek közt az állami adminisztrációt. Még Polónyi Géza szólt, mire véget ért az ülés, mely nyugodtan folyt le.

Szapáry gróf beszéde élénk helyesléssel fogadtatott. Az ellenzékiek várakozó álláspontot látszanak elfoglalni.

A főrendiház márcz. 17-iki ülésén Szapáry gróf szintén előadta programját. Vay Miklós báró elnök kijelentette, hogy a főrendek kétségkívül támogatni fogják az új kormányt.

T a n ü g y.

A barátosi iskola története.

Irta : Borivő.

(Folytatás.)

Iskola - mesterek.

(1620. decz. 20-tól 1861. márcz. 24-ig.)

Az iskola mester elhivatása szép és fontos e' sarkitél körül fog forogni beszédem: Isten velünk.

Még csak egy lényeges ágát hozom szőnyegre az iskolamester fontos elhivatásának, és az — az ének vezetése.

Az ének szívünk buzduzt érzelmeinek természetes muzsikája, melynek keblünkbe szegzett húrjain most leverő fájdalomainkat zokogjuk el, majd elragadó örömeinket tomboljuk ki; bizonyos varázs erővel fölruházott talizmán az, úgy hogy a' hol meg zendül, egy a' kebel és érzelem. Nem ok nélkül vivék a' régiek ennek eredetét égre vissza, mert ott, hol egy sánta Tyrtaeus énekével gyávákbl győzelmet kivívni bíró hősköt teremt; hol Orphaeus érzéketlen köveket és fákat képes maga után hódítani; hol az alvilág szivtelen királya is könyökre olvad — több erő munkás, mint a' mennyi embertől telhetnék. És midőn az éneknek ily csuda ereje, hatása van általában, különösen tapasztalhatjuk azt isteni tiszteletünkben. Ha a' viszontagságos élet nyomasztó gondjai földre tiprák lelkünköt; ha rongált keblünk tenger fájdalmak olom sulya alatt nyög, 's mi kinjaink özönében már már kétségbe esve kezdünk sülyedezni: megindul e' szent teremben az orgona ömledő hangja — seraphimi buzgóság szülte ének olvad azzal egy szent harmóniába ösze, — az alélt sziv feledve kinjait érzelmekre gyul — a' csüggedt lélek lerakva terheit szárnyakra kel — 's bennünket csak egyenesen a' mindenható tronja elébe varázsolnak, hol enyhülés és szabadulás menyei malasztja vár reánk. — Oh A! mig vallásunkat nem csak az okosság hideg szava szabja ki, hanem arra a' sziv sejtő érzelmeinek is befolyása leend; 's mig a' dagadt kebel magasztos hullámai az ének édes folyamában ömlenek ki: higgyetek nekem — idvességnök egyik ága az ének vezető iskolamester lelkesedett ajkairól indul ki.

fegyvert hordott fedelzetén. Uram kajüte-je teljesen felszerelt fizikai laboratoriumot tartalmazott, hol majdnem egész nap dolgozott.

A hajóvezetését első hadnagyára bízta, ki jeles tengerész volt, de vasszigora miatt a legénység nem igen szerette. Csak a legválságosabb esetekben volt szabad Hoffmann ur rendeleteit kikérni, mert nem tűrte, hogy munkájában jelentékeny ok nélkül zavarják.

Mint nemsokára megjegyeztem, uram csak azon célból üzte a tengeri kereskedést, hogy magának biztos megélhetési módot és jövőt alapítson. Sajátképeni hivatása a természetet titkainak fűrkészése volt. Vizsgálódásai céljál a természettudomány még sötét, kideríthetlen ágait tűzte ki, hová az állati magnetizmus, álmok és sejtelmek, lélekjelenések stb. tartoznak.

Nekem kötelességem szerint segédkezni kellett némely kísérleteinél, azonkívül készülékeit rendben tartottam, üzletkönyveit vezettettem.

Rendesen úgy viselkedett mint minden más ember; idővel azonban oly dolgokra lettem figyelmes, melyek engem babonás félelembe ejtettek. Bizonyos időszakokban elzárkózott és napokig láthatatlan volt, kiváltképen holdtöltekor. Ilyenkor egész idő alatt nem vett magához táplálékot. Hogy szigorú elzárkózottságában mit művelt, örökös rejtély maradt előttem.

(Folytatása következik.)

Idvezellek azért tégedet gyönyörű és fontos pálya! melynek nyomoraid közül is annyi szép, fölséges, elragadó sugárzik ki. Idvezellek benneteket is terhes sorsu szolga társaim! világtól megvettéteket olyannak tekintem, mint idvezítőnk érdemkoszorus fején a' tövis koronát; czondorlott ruháitokban az ő megszagott köntösét szemlélem; 's midőn élet nyomoraitokra gondolok a' keresztfá jut eszembe, melyet vállain hurozol vala.

E' szép és fontos pályán futott 45 évek alatt a' mi megdicsőült hallottunk n. tiszt. Veress István Ur. Minő buzgalommal igyekezett eljárni hivatalában? annak ki mutatóására legyen elég fölhoznom, hogy ötlet egy más után négy igen népes Ekklesiák (K.-Borosnyó, Telek, Barátos, Zágón) tartották méltónak megítészni bizodalukkal. Részletes érdemeit a' gyászoló közönség néma keserve sokkal ékeesebben szolja hogysen további fejtegetésre most szükség lenne. Hiv volt ő mind halálig hogy megnyerhesse az életnek koronáját.

Gyermekei, vérei, rokonai, barátai, jó akarói, ismerősei! nem szolitalak meg benneteket név szerint, mivel e' gyülekezetben csak egyetlen egy sincs, a' kit vagy egy, vagy más tekintetben keservei közé számllanom ne kellene. Légyetek mindnyájan áldottak!

Tisztú társai! ti ez egyház kerületből egyről egyig ide sereglett iskolamesterek! Hallhattátok már milyen szép és fontos elhivatástok; vigyék haza szívetökbe zárva szavaimat, és ti is igyekezzetek ugy futni, hogy a' jutalmat elvehessétek. Az Ur adja erre néktek kegyelmét! Isten veletek!

Egész halotti gyülekezet! »Az iskolamester elhivatása szép és fontos« ez azon íge, melyet néked e' máj napon szivedre kötök az Ur nevében; erről szólj mikor a' te házában ülsz, vagy mikor uton jársz, és mikor ágyadban fekszel, és mikor fölkel; ezt a' te kezre kössed jegyül, és homlokodon függjön a' te szemeid között; ird föl ezt a' te házádnak küszöbére és a' te kapuidra. (5. Mos. VI. 6—9.)

Szacsva Adám idősb 1820—1846-ig. Sajátkezű irásai közül csak egy »Parafernalis Specificatio« került a kezemre. Szálas, határozott szép vonása, tiszta jellemre mutatnak. A kik ismerték őt, valamennyien kegyelettel emlékeznek róla, azt mondják hogy nemcsak mint mester s tanító, hanem mint társadalmi ember is egyike volt a község legkiválóbb tekintélyeinek. Neje Gödri Anna (a sepsiszentgyörgyi ref. papnak és esperesnek Gödri Ferencz urnak a testvére) volt. Gyermekeik: Szacsva Rózália, ki férjhez ment barátosi Dobay János urhoz (a jelenlegi kovásznai kir. járásbíróhoz), másik gyermekök Szacsva Adám, ki édes atyjának hivatalutóda lett volt. Idősb Szacsva Adám meghalt 50 éves korában.

Szacsva Adám ifjabb 1846. február 23-tól 1861. március 24-ig. Született Barátoson 1826. márcz. 24-én. Tanulását atyja vezetése alatt kezdte, azután 8 évig tanult a székelyudvarhelyi református kollégiumban, a honnan a tanító-képezdei tanfolyam végzésére Nagy-Enyedre ment. Iskola-mesteri pályáját a sárdi ref. egyháznál kezdte el s két évi buzgó munkássága után, édes szülőinek kívánságára szülőföldjéhez közelebb jött, a sokkal csekélyebb jövedelmű körspataki leányegyház mesteri állomásába. Innen egy év múlva, 1846. február 23-án atyja mellé segédül, de következési joggal választatott s azonnal elfoglalta állomását. Mint segéd csak fél évig szolgált, édes atyja az alattfelhalván, az egész teher az ő vállaira nehezedett. A vizsgálati jegyzőkönyvek tanúsága szerint, ifj. Szacsva Adám mint énekező és tanító egyaránt pontos és szorgalmas volt.

Nőül vette barátosi Nagy Dániel strázsamesternek (a ki 1848—49-ben főhadnagy lett) egyik szép hajadon leányát Annát.

Ifj. Szacsva Adám egy terhes betegségből felüdülve, hogy másnak ne alkalmatlankodjék, temetni ment. Utközben sanyaru széllel szemben kellett énekelni, visszaesett előbbi betegségébe s így legszebb férfi korában, életének ugy szólva délpontjáról hullott a halál torkába 1861. márcz. 24-én. Életének 35-ik, tanítóskodásának 18-ik évében fiatal özvegyet s négy neveletlen gyermeket hagyott hátra. Legyen áldott emlékezte.

(Folyt. köv.)

Márczius 15-iki ünnepély.

Városunk is méltó fényvel ülte meg a magyar történelem korszakot alkotó nagy napjai legnagyobbikának, márczius 15-ének emlékét.

Az olvasó-egylet által ez alkalommal rendezett nemzeti ünnepélyen a tanácsház disztermét zsufolásig megtöltötte az osztály- és rangkülömbőség nélkül összesereglett férfi és nőközönség, melynek szokatlan nagy száma és a folyton lelkesült hangulat eléggé fényesen mutatta, hogy mily élénken él még keblünkben az ébredő szabadság nagy napjának multhatatlan emléke.

Az ünnepélyt ügyvéd Barthos Károly rendezőbizottsági elnöknek rövid, de hatalmas és szép részletekben gazdag beszéde nyitotta meg, melyet nyomban követett a tanítói dalkörnek lehető legnagyobb szabadsággal előadott »Szózat«-a. Majd dr. Balogh Vendel ügyvéd lépett az emelvényre és szavalt a gyújtó tűzzel, a honfiúi lelkesedésnek igaz hevével Petőfi »Magyarok Istene«-t. Ezt követte Erdélyi Károly felső-népkolai igazgatónak alkalmi felolvasása. Mint sebesen rohanó ár, mint leomló hógörgeteg nőtt a közönség lelkesedése e kitűnő felolvasásnak minden szavára s midőn annak végén Kossuth Lajosnak városunk diszpolgárává való választását sürgette, a közönség ajkain éljenzen tört ki. A zaj lecsillapultával Makkai Dániel ev. ref. kántor énekelt népdalokat zenekísérettel. Gyönyörű bariton hangját teljes erejében csillogtatta. Ezután Vertán Katinka szavalt a Inocéditól »Márczius 15.« cz. költeményt. A mily bájos volt megjelenése, ép oly sikerült volt maga a szavaltat. A hatás teljes volt s taps és éljen bővön. Az ünnepélyt program szerint a »Kereskedő Ifjúság Dalköre«-nek éneke zárta be, mely ének azonban a szerény kísérleten túl nem igen terjedt. A közönség ezután hallani akarta a szabad sajtó első szülöttét, a márcziusi napok csatadalát a »Talpra magyar«-t, melyet a mindinkább erősülő közkívánatra dr. Balogh Vendel szavalt el hatásteljesen. Ennek végeztével hangzott fel a tűzoltó-egylet zenekarának haragosa »Rákóczy-induló«-ja jelezve, hogy a minden tekintetben fényesen sikerült ünnepélynek vége van. X.

Különfelek.

— Beksics Gusztáv országgyűlési képviselő mult pénteken Seps-Szentgyörgyre érkezett, hogy az ottani hölgyek által rendezett estélyen felolvasást tartson. A képviselő tiszteletére fényes bankettet rendeztek, melyen Potsa József főispán nagyhatásu beszédben méltatta Beksics érdemeit, majd áttérve Tisza Kálmán lemondására, a jelen voltak zajos tetszésnyilatkozatai közt adott kifejezést azon rendíthetlen bizalomnak, melylyel a székelyföld közönsége Tisza Kálmán erkölcsi nagysága iránt viseltetik. Beksics Gusztáv zajos tetszéssel fogadott válaszában kifejté az országgyűlési szabadelvű párt összhangzó egyetértését a Tisza Kálmán politikájával s tudatta, hogy az új kormány folytatója lesz az eddigi szabadelvű politikának. Az új kormány iránt a bizalom teljes; s az új kabinet erőlyesen fog munkálkodni azon is, hogy a székelyföldön a kulturát, az ipart tovább fejlessze. Szombaton este tartotta meg Beksics Gusztáv felolvasását rendkívül nagyszámú közönség jelenlétében. A felolvasót zajos tetszésnyilatkozatokkal tüntették ki a hallgatók, a kik nevében Málik J., a »Székely Nemzet« szerkesztője mondott Beksicsnek köszönetet.

— Utázkodó példa. Négy kézdívasárhelyi iparos Blatt Mihály szobafestő, Szabó Mózes lakatos, Sára Imre asztalos és Tóbi Károly kőműves a mult napokban, öszönözöttetve azon nemes ambíció által, hogy magukat tökéletesítsék tanulmányutra indultak. Legelőször a haza fővárosába Budapestre rándultak fel s itt városunk képviselője Benkő Sándor ur szívélyes kalauzólása mellett több napokon tanulmányozták a nagyobb gyáratok s a szakmunkájukba vágó kitűnőbb ipartermeket. A képviselő szívélyes pártfogása lehetővé tette sok mindent megtekinteni a mi rájuk tanulságos lehet. Iparosaink hasznos tapasztalatokkal gazdagodva tértek haza. Iparunkra nézve csak előnyös lenne, ha minél többen követnék e példát.

— Jótékonykönyv mulatság. Kézdí-Vásárhely város human intézetei nemcsak jótékonyaságukkal, hanem a közügyszeretlet és tevékenység terjesztésével is jelentékeny hatással volt városunk és vidékünk közönségére. Az utóbbi időben bálók,

hangversenyek és szini előadások bő élvezetet nyújtottak a közönségnek. Közelebből egy nagyobb szabásu ipar és gazdasági tárlat rendezése tervezetik K.-Vásárhelytől, mely ugy a székely iparosoknak mint a földbirtokosoknak nem kevés előnyt fog hozni. E nagyszabásu kiállítás előleges költségeinek fedezésére f. évi ápril 12-én a tanácsház nagytermében hangversenyvel, táncszal és közvacsorával összekötött estély fog rendezettni. A bizottság élén Nagy Lajosné és Rápoly Gáborné ő nagyságai mint női, dr. Szacsavay Gyula és Bartha Mór urak mint férfi elnökök állanak. A bizottság tagjai külön értesítőben lesznek felkérve a tagság elfogadására és a teendő megosztására. A rendező bizottság élén oly egyének állanak, kiknek közügyszeretete, mindenkiel szemben tanúsított előékenysége, tappintata a sikert előre is biztosítja. Reméljük, hogy a városi és vidéki közönség e szép czélú estélyt egyenlő akarattal anyagiilag és szellemileg támogatni szives leend.

— Meghívás. A kézdívasárhelyi ev. ref. egyház-közönségnek f. évi márczius 23-án délelőtti istentisztelet után közgyűlése lesz. Tárgyak: 10 egyházi tanácsos választása; az 1889. évi számadások bejelentése s intézkedés azoknak felülvizsgálatra való felterjesztése tárgyában. Kérem az egyház t. tagjait sziveskedjenek törvényadta jogaik gyakorolhatása végett minél számosabban megjelenni. Kézdí-Vásárhelytől, 1890. márczius 19-én. Baló László egyházközségi főgondnok.

— Színészlet. Kézdí-Vásárhely város tanácsa f. hó 18-án tartott ülésében Zoltáni Gyula színigazgatónak, ki társulatával jelenleg Seps-Szentgyörgyön működik, jövő ápril havában 12 előadásra helyhatósági engedélyt adott. Ezzel együtt összesen 3 társulat kapott Kézdí-Vásárhelyre engedélyt ugymint Bácskai Julcsa junius és Egri augusztus havára, hanem Bácskai J. valószerűleg nem fogja igénybe venni engedélyét, mivel a színészeti szaklapok híre szerint az igazgatástól visszalépve, a Somogyi társulatához már elszereződött.

— Közgyűlés. A kézdívasárhelyi önkéntes tűzoltó-egylet rendes közgyűlése f. év márczius 30-án fog megtartatni. A megérkezt új alapszabályok értelmében tisztújítás, tagok uj iratközlése, felésketése, a különböző bizottságok jelentése stb. s más ügyek képezik a gazdag tárgysorozatot. A közelebbi parancsnoksági gyűlés az egyleti tagok jogainak és kötelezettségeinek részletes körülírására egy új szolgálati szabályzat kidolgozására egy bizottságot küldött ki. Nagy örömmel vétett tudomásul, hogy dr. Balog Vendel ügyvéd ur, ki városunkban letelepéden irodát nyitott, a tűzoltászat terén, mint a kolozsvári tűzoltó-egylet mászóosztályparancsnoka szerzett szép ismereteit — egyletünk kiképzésénél felkérésünkre felajánlani kegyes volt.

— Uj ezredek. A király elnökle alatt legutóbb fontos katonai konferenciák tartattak, melyeken a gyalogság és a vadász-csapatok ujjászervezése fölött tanácskoztak. A 102. gyalogezred negyedik zászlóaljából, hir szerint, harminczkét új gyalogezredet fognak alakítani. A konferenciákon szóba került a gyalogsági egyenruha-kérdés is, s elhatározták, hogy jövőre egy színe legyen minden ezred hajtókájának s az ezred száma a vállon legyen kitüntetve. Az ujjászervezés a vadász csapatokat annyiban érinti, a mennyiben a tirol vadász ezredet néhány zászlóaljjal megerősíteni akarják.

— Lapunk tehetséges munkatársa Harmath Jenő ur »Falun« czim alatt, egy csinos vig monologot irt. Ajánljuk az érdeklődők szives figyelmébe.

— Uj tűzoltóegylet. Kézdí-Szentlélek községben tűzoltó-egylet alakult. Az alapszabály kidolgozására egy bizottság felkérte. A legszükségesebb felszerelések már meg is vannak. Az egylet élén Tamás Elek közszeretben álló községi bíró áll, kit az ottani birtokosság és tanítói kar egy szívvel lélekkel támogat. Sikert kívánunk nemes törekvéstükhöz!

— A kovásznai »Kiszujtó-Egylet« folyó hó 14-én saját helyiségében tisztújító közgyűlést tartván, ez alkalommal megválasztattak, még pedig az alapszabályok értelmében 3 évre: Hollaky Attila főszolgabíró elnöknek; Deák Domokos alelnöknek; dr. Vajna Gábor és Bitai Mózes jegyzőknél; Bogdán Ferencz pénztárosnak; Vajna Mihály könyvtárosnak. Választmányi tagokul: Dobay János kir. járásbíró, Szőcs Gerő ref. lelkész, Finta János, Deák Samuel, dr. Zentay Dávid, Ebergényi Gyula, Csia György, Sümegh Ignác és Deák Imre.

— Figyelmeztetés idegen kézbe került levelekkel való eljárásra nézve. A leggondosabb kezeléssel együtt előfordul, hogy egy-egy levél, vagy levelezőlap valamely összehajtott hirlapba vagy más, le nem zárt, postai küldeménybe becsuszik és az azzal együtt kézbesítetik, vagy a rendeltetési helyen lakó ugyanazon nevű egyének hiányosan címzett levelezései felcserélődnek, vagy pedig a levélfők-bőlők levelezései a gyors munka közben tévedésből nem a megfelelő fiókba osztatnak be. Az ebből eredő kellemetlenségek kiküldése érdekében felkérem a közönséget, hogy levelezéseit pontos és kimerítő címmel lássa el, a netán tévesen kézbesített levelet, levelezőlapot stb.

a kézbesítő közegnek (levélhordó) azonnal adja vissza (ha a levél netán véletlenül felbontatott, ezen körülményt a boríték hátsó részén jegyezze fel); ha pedig a kézbesítő közeg már eltávozott volna, a tévesen kézbesített levelezést a postahivatalhoz juttassa. Elegendő e célra a levelet stb. néhány felvilágosító sorral a postahivatalhoz címzett borítékba helyezni és bérmentetlenül bármely levélgyűjtő szekrénybe dobni. Budapest, 1890. február 28. Baross, s. k.

Piaci árak

Kézdí-Vásárhelyt, márczius 13-án.

Buza (tisztá)	hektóliterenkint 6 frt 50 kr
" (elegy)	" — frt — kr
Rozs (tisztá)	" 4 frt 40 kr
" (elegy)	" — frt — kr
Arpa (tisztá)	hektóliterenkint 4 frt 60 kr
Arpa (elegy)	" — frt — kr
Zab	" 3 frt — kr
Törökbuza	" 4 frt 10 kr
Kása (köles)	" 8 frt 50 kr
" (árpa)	" 16 frt — kr
Borsó	" 6 frt — kr
Lencse	" 8 frt — kr
Fuszulyka	" 6 frt — kr
Pityóka (legszebb)	" 1 frt 10 kr
Marhahús	kilogr.-kint — frt 32 kr
Disznóhús	" — frt 40 kr
Juh-hús	" — frt — kr
Salonna	" — frt 60 kr
Faggyu (nyers)	" — frt 20 kr

Hivatalos árfolyamok

érték- a budapesti áru- és tőzsdén

1890. márczius 18-án.

Magyar aranyjárdék 6%	102.60
Magyar aranyjárdék 4%	98.70
Magy. papírdárdék 5%	—
Magyar vasúti kölcsön	—
M. keleti vasúti államköt. I. kibocs.	—
M. keleti vasúti államköt. II. kibocs.	—
M. keleti vasúti államköt. III.	113.50
Magyar földtehermentesítési kötvény	—
M. földtehermentesít. kötv. záradékkal	—
Temes-bánati földteherm. kötvény	—
Temes-bánati földt. kötv. záradékkal	—
Erdélyi földtehermentesítési kötvény	—
Horvát-szlavon földteherment. kötv.	104.50
Magyar szőlődezmá-váltási kötvény	99.—
Magyar nyereséj-sorsjegykölcsön	138.50

Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	127.50
Osztrák járadék papírban	87.75
Osztrák járadék ezüstben	99.—
Osztrák járadék aranyban	109.75
1860. államsorsjegyek	137.75
Osztrák-magyar bank részvény	927.—
Magyar hitelbank részvény	347.50
Osztrák hitelintézet részvény	314.20
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	5.60
20 frankos arany	9.44
Német birodalmi márká	58.45
London (2 havi váltókért)	119.40
20 márká arany	11.49

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Ifj. Dobay János.

Hirdetések.

Ruha-szövetek.

Peruvien és dorking a magas clerus részére, előírás szerinti szövetek cs. és kir. hivatalnokok részére egyenruhákra, ugy szintén veteránok, tűzoltók, tornászok, urasági inasok részére. Posztók teke- és játékasztalokhoz, lodenek (vizáthatlanok) vadászöltönyökre, viaszos szövetek. Utazóplaidék 4—12 frtig. Mindez olcsóbb, mint bárhol s a legjobb, tartós minőség.

Joh. Stikarofsky Brünben.

Legnagyobb posztó-raktár Ausztria-Magyarországban. Minták bérmentve küldetnek. A szabó-mester urak részére a legdusabb minta-könyvek állnak rendelkezésre. Utánvételes küldemények 10 frton felül porto-mentesek. Ily világhírnévű üzleteknél önként érthetőleg sok a maradék, s mint után ezekből lehetetlen mintákat küldeni, nem tetszés esetén az ily maradékokat visszaveszem, azokat becserelem, vagy a pénzt visszaadom. Maradékok megrendelésénél szükséges a színt, hosszúságot és az árt megjelölni.

Levelezések magyarul, németül, csehül, lengyelül, olaszul és francziánul eszközöltetnek.

„RÉPÁTI”

ÉGVÉNYES-SAVANYUVIZ

a monarchia legszénsavdusabb és legtisztább égvényes savanyu-vizei közé tartozik.

Orvosi tekintélyek nyilatkozata szerint kitűnő sikerrel használtatik: a légzőszervek betegségeinél, vese- és gyomorbetegségeknél, a húgyszervek bántalmainál stb. Ezen betegségeknél a „répáti” savanyuviz a legkellemesebb és egyszersmind a leghathatósabb gyógyító szer.

Gazdag szénsav tartalmánál fogva, mint élvezeti viz, igen kellemes izzel bír.

Borral elegyítve, pompás üdítő ital, savanyubb borokhoz használva páratlan.

A töltés egy legkitűnőbb töltő-készülékkel eszközöltetvén, a palackba töltött viz a forrás vizével vegytartalmilag teljesen azonos marad.

A „répáti” savanyuviz mindig friss töltésben és valódi minőségben kapható raktáron:

Kézdí-Vásárhelyt: Kupán József, Sepsí-Szentgyörgyön: Séra István, Uzonban: Khon Dániel uraknál.

A „répáti” savanyuviz kútkelölösége:

György József

Kászón-Impéren, (Csikmegye.)

Friss márcziusi dupla sör!

Hirdetés.

K.-Vásárhelyt a nyomda mellett

a „Tűzoltó”-hoz címzett csemegeüzletben

kapható

angolna-, haring-, viza-, pozsár-,

muszka- és sardinia-hal,

többféle friss csemege-sajt,

nagyválaszték

izletes füstölt husok,

továbbá mindenféle

LIQUEUR

és

VALÓDI FRANCIA COGNAC

(konnyák)

a legutányosabb ár mellett.

Friss márcziusi dupla sör!

Máriazelli gyomor cseppek.

legbiztosabb gyógyszer minden gyomor bajnak.

Védjegy.

Az élelmiszer- és gyógyszer-üzlet, melyek áruja, egy vörös, s a fenti védjeggyel ellátott papírba van csomagolva, s melyek mellett használati utasítás az is fel van tüntetve, hogy az Kremserben, Guzik H. Könyvnyomdájában nyomtatott.

Máriazelli Labdacsok.

A Keményvár és a székek ellen, évek óta legbiztosabban bizonyult labdacso- esik, sokféle képen hamisítanak, tehát ezek vételenél is vigyázzni kell a fenti védjegyre s Brády Károly, Kremseri gyógyszerész, a fenti ábrák, melyek minden eredeti dobozon láthatók. Egy doboz ára 20 Kr., egy tokeres 6 dobozzal 1 frt. A pénz előleges beküldése után, 1 tokeres 1 frt. 20 Kr., 2 tokeres 2 frt. 20 Kr., 3 tokeres 3 frt. 20 Kr. ért. csomagolás és postabér minden esetben küldet meg.

A Máriazelli gyomor cseppek és Máriazelli labdacsok nem titkos szer, a gyógyható anyagoknak összetétele, minden használati utasításban fel van sorolva.

A Máriazelli gyomor cseppek és Máriazelli labdacsok kaphatók

Kapható: Kézdí-Vásárhelyt Kovács Ferencz gyógyszerárán; Tusnádon (fürdő) Dobay Sándor gyógyszerésznél.

20-43

Szíves megfigyelésül!

Ezerszer és ezerszer jónak bizonyult és orvosi tekintélyek, valamint számtalan magán személyek bizonyítványai által kitüntetett készítmények:

Dr. MILLER mohnövénynedve

meglepő hatással van köhögés, rekedtség, torokfájás, elnyálkásodás, keletkező gümőkör, egyáltalában a légzési szervek minden bántalmái ellen.

Tégelyben gyermekek és felnőttek számára.

Egy tégely ára 50 kr oszt. ért.

Dr. MILLER görcs elleni balzsama

számtalanszor fényesen igazolva gyomor-fájás és gyomorgörcs hányás, vérhas és puffadás ellen.

Használati utasítással együtt nagy üveg ára 1 frt 50 kr, fél üveg ára 80 kr o. é.

TYUKSZEM-BALZSAM,

hathatós szer tyukszem, szömölcs, fájós bőrvastagodás ellen.

Egy doboz használati utasítással együtt 48 kr o. é.

Kézdí-Vásárhelyen valódián kaphatók: Fejér L. fiaí urak divat-szövet és kézműaru- raktárában.